

Handläggare
Fredrik Ekroth
Telefon: 08-508 09 307**Till**
Östermalms stadsdelsnämnd

Detaljplan för del av fastigheterna Djurgården 1:1 och Norra Djurgården 1:1. Ny gångbro över Djurgårdsbrunnsviken, S-Dp 2013-02929

Remiss från stadsbyggnadskontoret

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Britt Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har inbjudit till samråd om förslag till ny detaljplan inom delar av fastigheterna Djurgården 1:1 och Norra Djurgården 1:1. Syftet med föreliggande detaljplaneförslag är att medge uppförandet av en gångbro över Djurgårdsbrunnsviken. Bron föreslås ligga i ett läge där det historiskt sett funnits en pontonbro. Bron syftar till att förbättra möjligheterna till gång och cykeltrafik mellan vikens båda sidor och bland annat koppla ihop Museiparken med Evenemangsparken och Rosendals slott.

Förvaltningen är positiv till förslaget då det förbättrar möjligheterna till gång- och cykeltrafik mellan flera välbesökta målpunkter på Södra Djurgården. Framgent kommer den också att innebära goda promenadmöjligheter mellan Norra Djurgårdsstaden och Södra Djurgården. Med tagen hänsyn till områdets höga natur- och kultur värden bedömer förvaltningen brons miljöpåverkan som liten.

Bakgrund

Stadsbyggnadskontoret har inbjudit till samråd om förslag till ny detaljplan inom delar av fastigheterna Djurgården 1:1 och Norra Djurgården 1:1. Planområdet är beläget vid Djurgårdsbrunnsviken i höjd med Museivägens förlängning. Planområdet sträcker sig som en remsa över viken och omfattar en del av stranden på båda sidor. Marken ägs av Statens fastighetsverk och förvaltas av Kungliga Djurgårdens Förvaltning (KDF).

Ärendet

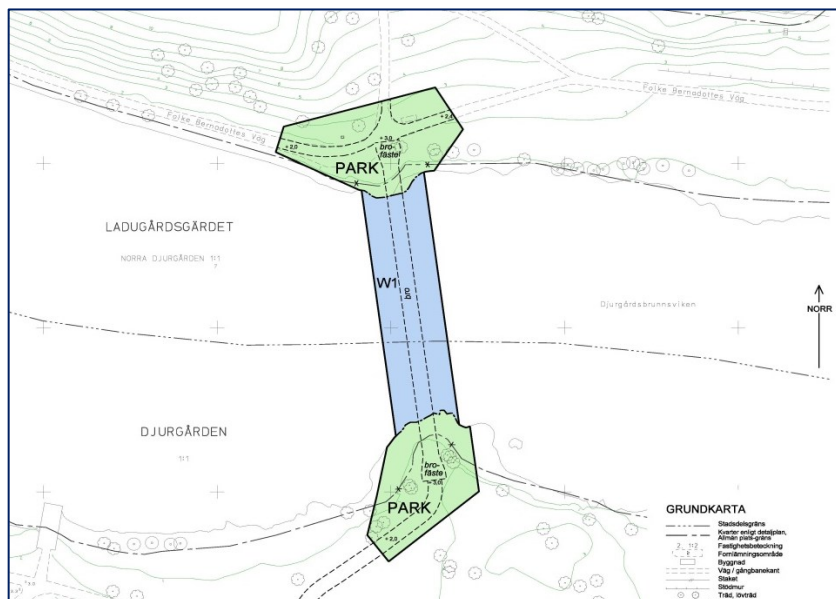
Planens syfte och huvuddrag

Syftet med föreliggande detaljplaneförslag är att medge uppförandet av en gångbro över Djurgårdsbrunnsviken. Bron föreslås ligga i ett läge där det historiskt sett funnits en pontonbro. Bron syftar till att förbättra möjligheterna till gång och cykeltrafik mellan vikens båda sidor och bland annat koppla ihop Museiparken med Evenemangsparken och Rosendals slott. I det aktuella läget har det under 1820-1840-talen legat en bro. Sommartid lät Karl XIV Johan anlägga en pontonbro för att få en gen förbindelse mellan Rosendals slott och det militära övningsfältet på Ladugårdsgärdet. I närområdet låg även en bro som uppfördes i samband med Stockholmsutställningen 1930.

Översikt över Norra Djurgårdsstaden med omgivningar. Planområdet markerat med rött (SBK)

Brons spann har en segelfri höjd om 2,6 meter, vilket motsvarar Djurgårdsbrunnnsbrons segelfria höjd. Den har en fackverkskonstruktion, som ger en genomsiktig och lätt karaktär. Bron har utformats enligt stadens tillgänglighetskrav. Hänsyn har tagits till kulturlandskap, natur och djurliv. Förslaget är i linje med i Översiktsplan 2010 Promenadstaden genom att det erbjuder ökad tillgänglighet för gående och cyklister i denna rekreationsintensiva del av Djurgården.

Förslaget till detaljplan.

Tidigare ställningstaganden

Riksintressen

Planområdet ligger inom riksintresset "Stockholms innerstad med Djurgården".

Översiktsplan

Området ligger inom den Kungliga Nationalstadsparken vilket innebär att exploatering får äga rum endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Kulturhistoriskt särskilt värdefulla byggnader och miljöer ska bevaras tillsammans med parker, trädgårdar och särskilt värdefull vegetation. Nya verksamheter som är särskilt trafikallstrande bör undvikas.

Bron omnämns emellertid i Översiktsplan för Nationalstadsparken – Stockholmsdelen, antagen 2009: "En bro skulle öka möjligheterna att samordna aktiviteterna på Djurgården...". Även i Länsstyrelsens vård och utvecklingsplan för Nationalstadsparken omnämns aktuell bro som värd att utreda.

Byggnadsminne och fornlämningar

Rosendals slott är ett statligt byggnadsminne och skyddsföreskrifter finns för byggnadsminnet och den omgivande lustparken. Platsen för det södra brofästet för den föreslagna bron ingår i skyddsområdet för byggnadsminnet. Inga registrerade fornlämningar finns inom planområdet.

Förutsättningar

Naturvärden

Landskapet längs Djurgårdsbrunnsviken är en del av det storslagna landskapsrummet kring Ladugårdsgärdet. Det föreslagna broläget ligger i en övergångszon mellan det större, öppna rummet i väster och den förträngning som sker vid kanalens början. På sluttningarna ner mot viken växer främst lövvegetation av olika ålder och kvalitet. Längs strandlinjen dominerar al och pil.

Den norra strandlinjen öster om det föreslagna, norra brofästet finns en naturlig strand med gamla pilträd, annan lövvegetation samt ett brett bälte av bladvass. De gamla pilarna är värdefulla för en mängd insekter. Sammantaget är naturvärdena här stora. Väster om det föreslagna brofästet utgörs strandskoningen enbart av sprängsten.

Strandzonen på södra sidan är av medelstort naturvärde. Utmed stranden växer bladvassbälten. Störst värde har de stora klubbalar som växer vid det tänkta broläget. Vid udden där bron är tänkt att ha sitt södra fäste finns en fast håll. Öster om broläget växer äkta fläder. Längre upp finns ett betesområde som inte innehåller några särskilda skyddsvärden men som utgör en vacker del av landskapet.

Trots att vattnet är belastat med näringsämnen och föroreningar finns flera känsliga arter i bottenfaunan utmed stränderna och de vegetationsbeklädda bottenarna är betydelsefulla för fiskars reproduktion. Inga kända lekbottnar för fisk finns vid de planerade brofästena. Djurgårdsbrunnsviken har otillfredsställande ekologisk potential och uppnår ej god kemisk status.

Kulturvärden

Det historiska landskapet kring Djurgårdsbrunnsviken vittnar om den successiva omvandlingen av medeltidens skogs- och åkerlandskap till stormaktstidens jakt- och beteslandskap, vidare till 1700-talets landskap för rekreation och förlustelse. Stormaktstidens och senare seklers militära prägling på Ladugårdslandet är fortfarande avläsbar i landskapet.

Från ett tidigare brofäste och upp genom Museiparkens bebyggelse löper Museivägen vars sträckning är i stort sett oförändrad sedan Karl XIV Johans förnyelse av det militära övningsfältet på Ladugårdsgårde under 1820-talet. Vilket även är tiden då lustslottet och lustparken Rosendal anlades. Mellan slottet och övningsfältet med fältherrepaviljongen ”Borgen” fanns en tydlig visuell koppling. Det funktionella sambandet mellan dem ordnades på 1820-talet då en pontonbro som lades ut sommartid fram till 1848. Bron avbildas

på en rad samtida kartor och bilder. Den föreslagna brons placering är mycket nära pontonbrons.

Rekreation och friluftsliv

Djurgårdsbrunnsvikens stränder tillhör ett av de mest populära promenadstråken. Nationalstadsparkens museer, konsthallar och nöjesanläggningar har uppemot 8 miljoner besökare varje år och lika många bedöms röra sig på Djurgården för promenader, motion och utflykter. Museerna i Museiparken på Djurgårdsbrunnsvikens norra sida lockar omkring 1 miljon besökare årligen. Antalet besökare väntas öka i och med Norra Djurgårdsstadens och Stockholmsregionens framtida tillväxt.

Störningar och risker

Djurgårdsbrunnsvikens bottensediment i är delvis förorenat. Prover visar på förekomst av metaller. Halterna är dock låga och understiger värden som är hälsofarliga. Jordprover som tagits vid brofästena visar inte på några förhöjda halter. Invid det södra brofästet finns en hästhage.

Planförslaget

Gestaltungsprinciper

En ny bro i Djurgårdslandskapet behöver utformas med särskild omsorg. Bron föreslås därför som ett smäckert långt brospann som sträcker sig över viken. Den konstrueras som ett fackverk av stålrör, vilket ger en genomsiktighet och lätthet i uttrycket. Även brons räcke ges stor genomsiktighet och lätthet. Bron kan även få effektbelysning med infällda armaturer i brofästena som ger en försiktig ljussättning av brons undersida och som framhäver bågformen. Brons inre bredd föreslås vara 4 meter vilket möjliggör möten för både gående och cyklister. Brons segelfria höjd ska vara minst 2,6 meter över nollplanet, vilket motsvarar Djurgårdsbrunnsvikens segelfria höjd, vilken är lägsta befintliga bro inom Djurgårdsbrunnsviken. Då Östersjöns vattennivå på sikt förväntas höjas avses landfästena konstrueras så att en framtida höjning av bron underlättas.

Bron sedd från det södra brofästet (ill. & Rundquist).

Gång- och cykeltrafik

Den föreslagna bron kommer att medföra att Nationalstadsparkens rika utbud av rekreations- och fritidsmöjligheter görs mer tillgängligt. Den minskar även avstånden för fotgängare och cyklister mellan olika målpunkter på Djurgården, Museiparken, Evenemangsparken, Rosendals slott och dess omgivningar samt möjliggör en kortare väg för en promenad runt Djurgårdsbrunnsviken. Den föreslagna bron är utformad som en gångbro där cykling får ske på de gåendes villkor.

Tillgänglighet

Brons planerade höjd ger som mest en lutning på 1:20 närmast brofästena vilket ger en god tillgänglighet för funktionsnedsatta enligt stadens riktlinjer.

Befintlig parkering och busstrafik på norra sidan kommer att få en ökad betydelse för målpunkter även på södra sidan.

Konsekvenser

Behovsbedömning

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planförslaget överensstämmer med gällande översiktsplan och inte strider mot några andra kommunala eller nationella riktlinjer, lagar eller förordningar. Planförslaget berör den Kungliga Nationalstadsparken som har nationell skyddsstatus. Planen överensstämmer med skyddsbestämmelserna och målen för områdets utveckling. Planförslaget berör inte områden av gemenskaps- eller internationell skyddsstatus. Planförslaget bedöms inte strida mot regeringens skyddsföreskrifter för byggnadsminnet Rosendals slott.

Karl XIV Johans lustpark, 1834 års karta.

Brons uppförande förutsätter anmälan om vattenverksamhet. Dispens kommer sökas från strandskyddet som således inte kommer inte begäras upphävt. Båda dessa frågor behandlas av Länsstyrelsen.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras. Den planerade verksamheten bedöms inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller människors hälsa. De miljöfrågor som bedömts ha särskild betydelse för projektet är naturmark, vattenmiljö och rekreation.

Naturvärden

Påverkan i samband med anläggning av brofästena och höjning av marken vid dem leder till att ett antal träd med särskilda ekologiska värden behöver tas ned. I sitt sammanhang är dessa träd dock inte avgörande för djur- och växtlivet. För parkens och landskapets långsiktiga utveckling finns även ett behov av föryngrat trädbeståndet genom nyplantering. De träd som tas ned i samband med anläggandet ersätts med träd av samma art (undantag alm) för att återställa naturmarken. Återplantering av klippar i strandlinjen fungerar även som erosionsskydd. Anläggningen av brofundament samt markarbeten vid strandlinjen innebär en störning för bottenlevande djur och växter. När det handlar om små ytor så bedöms påverkan på djurlivet i Djurgårdsbrunnsviken som liten. Inga kända lekbottnar för fisk finns vid de planerade brofästena.

Kulturvärden

Den föreslagna bron kommer att bli synlig på långt avstånd i det öppna landskapet vid Djurgårdsbrunnsviken. Den smäckra genomsiktliga konstruktionen bidrar till att minska dess visuella påverkan men innebär ändå ett märkbart inslag i landskapsbilden. Stadsbyggnadskontoret bedömer denna påverkan som möjlig att förena med Nationalstadsparkens föreskrifter. En ny bro i pontonbrons gamla läge tydliggör det historiska sambandet mellan exercisfältet i norr och lustslottet och lustparken i söder. Den föreslagna bron kan förutom dess betydelse för nya promenader bidra till förståelsen och upplevelsen av Djurgårdsbrunnsvikens historiska landskap. Den nygamla entrén till Rosendals slottsområde aktualiserar också frågan om någon form av restaurering av den forna parkanläggningen är möjlig.

Rekreation

Den nya bron innebär att Djurgårdsbrunnsvikens populära promenad- och cykelstråk kompletteras med ytterligare alternativ till rörelse. Strandpromenaden kan dels förkortas, dels skapas en ny entré till Rosendals trädgårdar och vidare mot Evenemangsparken respektive till Museiparken på den norra sidan.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Planförslaget bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten eftersom näringsämnen eller förorenande ämnen inte tillförs till Djurgårdsbrunnsviken. Byggherren får inte genom val av byggnadsmaterial förorena dagvattnet med tungmetaller eller andra miljögifter.

Störningar och risker

Den anslutande parkvägen norrifrån sluttar brant ned mot bron vilket medför en viss olycksrisk då cyklister kan komma med hög hastighet. Parkvägen bör därför förses med någon typ av hastighetssänkande hinder. För att undvika risken att falla i vattnet är bron försedd med ett räcke med höjd på 1,2 meter. Inga kända risker för ras eller kraftiga sättningar påträffades vid markundersökningen.

Tidplan

Samråd våren 2014

Granskning andra - tredje kvartalet 2014

Antagande tredje kvartalet 2014

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget om att anlägga en gång- och cykelbro över Djurgårdsbrunnsviken. En bro i detta läge kommer enligt planbeskrivningen att förkorta och underlätta rörelser mellan

Djurgårdsbrunnsvikens norra och södra sida vilket sannolikt medför att fler väljer att röra sig mellan dessa delar till fots. En bro i det föreslagna läget medför också möjligheter till nya rörelsemönster och promenadslingor inom Södra Djurgården. Den tillför även möjligheten att uppleva Djurgårdsbrunnsviken från vattnet för de som inte har möjlighet att åka där med båt.

Förvaltningen ser också positivt på att brons lutningar anpassas för att klara stadens krav på tillgänglighet. Sammantaget stämmer förslaget väl överens med intentionerna i Stockholms översiktsplan 2010 – Promenadstaden.

Att en bro påverkar platsens landskapsbild kan inte undvikas. Förvaltningen anser dock att den föreslagna brons smäckra och genomsiktliga utförande talar för en ambition att minimera denna påverkan. Genom försiktig belysning kan den kvällstid även utgöra ett tillskott till landskapsbilden.

Utifrån den beskrivna hänsynen till områdets höga natur- och kulturvärden bedömer förvaltningen att brons miljöpåverkan kommer att vara liten. Med ett omsorgsfullt utfört återställande av strandlinjerna invid brons fästen och särskilt den del av den norra sidan som idag utgörs av sprängsten så kan brons tillkomst på sikt innebära något positivt. Förvaltningen vill dock understryka att stor försiktighet bör tas vid anläggning av bron för att hindra att föroreningar i vikens bottensediment virvlar upp och sprids i vattnet. Förvaltningen välkomnar också möjligheten om att som en följd av brons anläggande, återskapa den gamla slottsparkens förlängning mot viken och brofästet på vikens södra sida.

Bilagor

Samrådshandlingar